

فرهنگ ادبی

(عربی/فارسی)

المعجم الأدبی

کاظم مزرعه

سیده افتخار موسوی زاده

با حمایت گروه فرهنگی - تجاری مزرعه

۱۴۰۲ - ۲۰۲۴

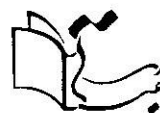
سرشناسه	:	مزرعه، کاظم، ۱۳۵۴-
عنوان و نام پدیدآور	:	فرهنگ ادبی (عربی/فارسی) = المعجم الادبی/کاظم مزرعه، سیده افتخار موسوی زاده.
مشخصات نشر	:	تهران: نشر عبارت، ۱۴۰۳ -
مشخصات ظاهری	:	۱۲۰ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۹۰۸۸۷-۶-۰
وضعیت فهرست نویسی	:	۲۲۰۰۰۰۰ ریال
یادداشت	:	فیبا
موضوع	:	کتاب حاضر با حمایت گروه فرهنگی - تجاری مزرعه منتشر شده است.
	:	نقد ادبی -- واژه نامه ها -- عربی
	:	Literary criticism -- Dictionaries -- Arabic
	:	زبان عربی -- واژه نامه ها -- فارسی
	:	Arabic language -- Dictionaries -- Persian
شناسه افزوده	:	موسوی زاده، سیده افتخار، ۱۳۵۴-
شناسه افزوده	:	گروه فرهنگی - تجاری مزرعه
رده بندی کنگره	:	PN۸۱
رده بندی دیویی	:	۸۰۱/۹۵۰۳
شماره کتابشناسی ملی	:	۹۷۳۵۳۱۵
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیبا

www.ketab.ir

فرهنگ ادبی / المعجم الأدبی
کاظم مزرعه، سیده افتخار موسوی زاده
فاطمه حبیبی
فاطمه حبیبی
انتشارات عبارت
وزیری
گیلان
چاپ اول ۱۴۰۳
۲۰۰ نسخه
۲۲۰،۰۰۰ تومان
۹۷۸-۶۲۲-۹۰۸۸۷-۶-۰

نام اثر
نویسندگان
صفحه آرا و طراح جلد
ویراستار
ناشر
قطع
چاپ
نوبت چاپ
شمارگان
قیمت
شابک

نشانی: تهران - خیابان انقلاب - روبروی دانشگاه تهران - پلاک ۱۲۰۲
طبقه ۴ شمالی - نشر عبارت
تلفن: ۶۶۴۹۰۲۵۳

کلیه حقوق این کتاب محفوظ و متعلق به مؤلفین می باشد.

مقدمه

در قرون اخیر، دانش بشری در زمینه‌های مختلف پیشرفت پرشتابی داشته است؛ علاوه بر آن، علوم مختلف بسیار تخصصی و مستقل گشته است؛ و هر دانش با توجه به خصوصیات خود، زبان و گفتمان ویژه‌ای را آفریده و نظام‌مند و پویا گشته است. بالطبع "نقد ادبی" به عنوان یک دانش مستقل این مسیر را سپری کرده است. یکی از نیازهای اصلی این علم اصطلاحات خاصی است که در هر زبان و هر جامعه بنا به تفاوت‌ها و ظرفیت‌های زبانی و شرایط فرهنگی منحصر به فرد هر ملت در دوره خاص زمانی پدیدار شده است لذا پژوهش‌گران برای شناخت و ارزیابی جامع آثار ادبی از ظرفیت‌های ساختاری و زیبایی‌شناسی زبان استفاده کردند و روی به وضع اصطلاحات متناسب در قالب یک الگو و اصول اصطلاح‌سازی علمی آوردند و آن را فراگیر کردند؛ در نتیجه با شناخت این اصطلاحات می‌توان به نتایج مهمی دست یافت از جمله:

۱- مفاهیم کلی در نقد ادبی منظم و دسته‌بندی می‌شوند؛

۲- تشتت آرا و همپوشانی تعابیر برطرف می‌شود؛

۳- زیاده‌گویی و انشاء نویسی کم‌رنگ می‌شود؛

۴- نقدهای ذوقی و استحسانی کمتر می شود؛

۵- شرایطی برای بررسی و تسهیل همفکری علمی، برای افراد غیرمتخصص فراهم می شود؛

۶- برای ارزیابی هدفمند اثر، شاخص های معینی وضع می شود؛

۷- دانشی تخصصی با زبانی ساده به شنوده منتقل می شود....

جمع همه موارد فوق الذکر در فرهنگ لغتی با این نام باعث می شود که کتابخانه متنوع فرهنگ لغت های ایرانی، غنی تر شود.

این کار را می توان در زمره کارهای تطبیقی به شمار آورد و تا آنجایی که اطلاع داریم اولین کاری است که به این شیوه انجام می شود و به جز یک کتاب که برخی از اصطلاحات ادبی عربی و معادل فارسی آنها را بتراور و بدون شرح و بررسی آورده است مرجع دیگری در این زمینه در دسترس نیست.

اما قبل از اینکه به شیوه کار پردازیم لازم است از کمبود شدید منابع در این زمینه سخن به میان آوریم به ویژه آنکه کتاب های موجود در کتابخانه ها در زمینه اصطلاحات نقد ادبی شاید به تعداد انگشتان دست نرسد. اما در مورد شیوه کار باید بگوییم که این کار شامل چند مرحله است: مرحله اول: جمع آوری و گزینش اصطلاحات این مرحله تقریباً به چندین سال قبل برمی گردد آن هنگام که زمان برخورد با هر اصطلاح جدید آن را یادداشت می کردیم تا بلکه زمانی معادل آن را پیدا کنیم. مبنای انتخاب این اصطلاحات دایره اطلاعاتی خودمان بود به این معنا که هر اصطلاحی را که برای ما نا آشنا بود انتخاب می کردیم.

دوم اینکه: باید لفظ فارسی و عربی این اصطلاح با هم متفاوت باشند تا مفید فایده باشد لذا از آوردن اصطلاحاتی که لفظ آنها در دو زبان فارسی و عربی یکی بود خودداری می کردیم. سوم اینکه: باید معادل این اصطلاح عربی گزینش شده در فارسی از قبل وضع شده باشد برای جمع آوری این اصطلاحات از منابع مختلفی استفاده کردم که از جمله آنها فرهنگ های اصطلاحات ادبی و نقد ادبی عربی - انگلیسی و فارسی - انگلیسی و کتب نقدی فارسی و عربی و مجلات و غیره بود. مرحله دیگر این کار پیدا کردن معادل فارسی این اصطلاح

عربی گزینش شده است. برای این مرحله از یک زبان واسطه که همان زبان انگلیسی بود استفاده کردیم و با مراجعه به فرهنگ‌های ادبی و نقدی فارسی، انگلیسی معادل مورد نظر را می‌یافتیم. یکی از چالش‌های اصلی تحقیق در این مرحله پیدا کردن این اصطلاحات مشترک بود چرا که اولاً: مؤلفان عرب بیشتر مبنای کار در این زمینه را بر زبان فرانسوی قرار دادند در حالی که مؤلفان ایرانی زبان انگلیسی را بیشتر مبنا قرار داده‌اند که این امر باعث دشواری در پیدا کردن معادل برای اصطلاح عربی در زبان فارسی و بالطبع کم شدن تعداد اصطلاحات در فرهنگ لغت می‌شود مرحله پایانی این فرهنگ لغت شرح و بررسی اصطلاحات است. در این مرحله سعی بر این شده است که معادل‌های مختلفی که ممکن است برای یک اصطلاح در یک زبان آمده باشد ذکر شود همچنین تعاریف مختلف و گاه ضد و نقیض برای یک اصطلاح در دو زبان یا در یک زبان، نزد مؤلفان مختلف آمده است نیز آورده شود.

لازم به ذکر است که این کار حتماً دارای اشکال و اشتباه و لغزش فراوان است. به ویژه آنکه شاید بتوان آن را اولین کار در این زمینه و به این مناسبت به شمار آورد امیدوارم از لغزش‌های اینجانبان به بزرگی خود چشم‌پوشی کنید و آن را به حساب کم‌تجربگی مادر زمینه تحقیق و پژوهش بگذارید. در پایان بر ما واجب است که از خداوند منان که لطف فرموده و مراد را انجام این گام کوچک یاری فرموده شکر گزار و ثنا گو باشیم و از تمامی اساتید محترم و دوستان بزرگوار که به هر نحوی از دور و نزدیک مرا یاری فرمودند تشکر کنم و یقیناً قدردانی از خانواده محترم که تمامی شرایط را برای به پایان رساندن این فرهنگ لغت مهیا کرد در این سطور نمی‌گنجد.

کاظم مزرعه ناصری
سیده افتخار موسوی زاده